

BETÆNKNING**afgivet af Udvalget for Forretningsordenen****vedrørende**

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ændring af landstingslov nr. 22 af 18. december 2003 om vederlag m.v. til medlemmer af Inatsisartut og Naalakkersuisut m.v. (Vederlagsloven) på følgende måde:

- 1. Den maksimale periode, hvori et medlem af Naalakkersuisut eller et medlem af Inatsisartut kan modtage eftervederlag sættes ned fra tolv til seks måneder.**
- 2. For hvert påbegyndt funktionsår, man er medlem af Inatsisartut eller Naalakkersuisut, optjenes ret til en måneds eftervederlag.**
- 3. Minimums-eftervederlagsperioden sænkes fra de nuværende tre måneder til en måned.**

(Fremsat af Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraterne)

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Lars-Emil Johansen, Siumut, formand
Inatsisartutmedlem Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartutmedlem Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartutmedlem Justus Hansen, Demokraterne
Inatsisartutmedlem Nikolaj Jeremiassen, Siumut
Inatsisartutmedlem Steen Lyngé, Atassut
Inatsisartutmedlem Anthon Frederiksen, Partii Naleraq

Indledning

Forslaget blev sambehandlet med FM2015/41 under førstebehandlingen den 28. april 2015. Begge forslag blev henvist til behandling i Udvalget for Forretningsordenen. Med nærværende betænkning fremlægger udvalget sit supplerende og uddybende bidrag til Inatsisartuts beslutningsgrundlag.

Forslagets overordnede indhold og formål

Det foreslås, at eftervederlagsperioden for medlemmer, der forlader Inatsisartut eller Naalakkersuisut, forkortes i fh.t. det i dag gældende.

1. behandling af forslaget i Inatsisartut

Der konstateredes under førstebehandlingen generelt skepsis over for beslutningsforslaget, idet kun Demokraterne støttede det. Siumut, Inuit Ataqatigiit og Partii Naleraq afviste beslutningsforslaget. Atassut tilkendegav hverken for eller imod.

Som begrundelser for afvisningen af beslutningsforslaget blev generelt angivet, at det kan være problematisk at (gen-)optage et almindeligt erhverv efter en årrække som parlamentariker, og at der bør være en forsvarlig tid til at (efter-)uddanne sig og finde et arbejde.

Naalakkersuisut undlod at fremkomme med et svarnotat.

Udvalgets behandling af forslaget

De nugældende regler om eftervederlag

I Vederlagslovens kapitel 4, § 10, findes de nugældende regler om eftervederlag. De for nærværende betænkning relevante bestemmelser har følgende ordlyd:

”§ 10. Ved fratræden af hvervet som medlem af Inatsisartut eller Naalakkersuisut ydes eftervederlag med et beløb svarende til den pågældendes månedsindtægt efter § 1, stk. 1 samt § 6, stk. 1-3.

...

Stk. 2. Eftervederlag ydes 1 ½ måned for hvert påbegyndt funktionsår, den pågældende sammenlagt har haft.

...

Stk. 5. Eftervederlag efter stk. 1 ydes for mindst tre måneder og højst tolv måneder og udbetales månedsvis forud.”

Forslaget indebærer, at der foretages ændringer i stk. 2 og stk. 5, således at eftervederlag ydes i kun én måned for hvert påbegyndt funktionsår, det pågældende medlem sammenlagt har haft. Det vil sige, at man efter f.eks. 4 års medlemskab af Inatsisartut vil have opsparet ret til 4 måneders eftervederlag, fremfor som i dag 6 måneders eftervederlag.¹

Forslagsstiller ønsker endvidere, at eftervederlag efter stk. 1 skal ydes i mindst én fremfor som i dag tre måneder og højst seks fremfor som i dag tolv måneder. Retten til højeste eftervederlag, nemlig seks måneder, vil hermed være opnået efter seks års medlemskab af Inatsisartut eller Naalakkersuisut fremfor som i dag efter otte år.

Der foreslås ikke særskilte ændringer i eftervederlagsberegningen for stedfortrædere i Inatsisartut, idet langtidssuppleanter dog vil blive påvirket på samme måde som almindelige

¹ (4x1,5=6) >> (4x1=4).

medlemmer.²

Bestemmelserne om optjening af eftervederlag har generelt været uændrede siden vedtagelsen af den dagældende vederlagslov i 1986. Et tilsvarende optjeningsprincip fandt dog anvendelse allerede ved vedtagelsen af Landstingslov nr. 4 af 16. maj 1979 om efterløn til landsstyremedlemmer mv. Der er således tale om en ældre retstilstand.

Opsigelsesvarslerne i funktionærloven

Under forslagetets førstebehandling blev der draget paralleller imellem retten til eftervederlag og de på det almindelige arbejdsmarked gældende opsigelsesvarsler.

Et relevant sammenligningsgrundlag i fh.t. eftervederlagsreglerne synes mest hensigtsmæssigt og aktuelt at kunne findes i kapitel 2 i Funktionærloven, hvor der er angivet opsigelsesvarsler i forbindelse med funktionærforholdets ophør.³ Inden en sådan sammenligning forsøges må det dog generelt bemærkes, at en sådan sammenligning ikke er uproblematisk, idet hvervet som medlem af Inatsisartut og Naalakkersuisut principielt ikke kan eller bør betragtes som et almindeligt lønarbejde. Herudover må særligt erindres, at medlemmer af Inatsisartut og Naalakkersuisut per definition er frit stillede i fh.t. at optage anden beskæftigelse eller uddannelse eller flytte til en anden by i eftervederlagsperioden. Disse muligheder vil normalt ikke være til stede for funktionæren, der som udgangspunkt skal yde en sædvanlig arbejdsindsats også i opsigelsesperioden.

De for nærværende betænkning relevante bestemmelser i funktionærloven har følgende ordlyd:

”§ 2. Arbejdsaftalen mellem arbejdsgiveren og funktionæren kan ved opsigelse kun bringes til ophør efter forudgående varsel i overensstemmelse med nedenstående regler. Det samme gælder ved ophør af en tidsbegrænset arbejdsaftale før tidspunktet for arbejdsaftalens udløb.

Stk. 2. Opsigelse fra arbejdsgiverens side skal ske med mindst:
1) 1 måneds varsel til fratræden ved en måneds udgang i de første 6 måneder efter ansættelsen.

2) 3 måneders varsel til fratræden ved en måneds udgang efter 6 måneders ansættelse.

Stk. 3. Opsigelsesvarslet i stk. 2, nr. 2, forhøjes med 1 måned for hvert tredje ansættelsesår, dog højst til 6 måneder.

....”

En sammenlignende oversigt over eftervederlagsperioden med de nugældende og de

² For stedfortrædere i Inatsisartut følger det af de nugældende regler, at *langtidssuppleanter* ydes eftervederlag i mindst tre måneder og højst 12 måneder. For *korttidssuppleanter* ydes ikke eftervederlag.

³ Aktuelt Inatsisartutlov nr. 11 af 29. november 2013 om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer. Loven blev vedtaget uden forudgående udvalgsbehandling af et enigt Inatsisartut.

foreslåede regler sammenstillet med funktionærlovens opsigelsesvarsler findes i nedenstående tabel.

<u>Optjeningsperiode</u>	<u>Inatsisartut eftervederlag</u>		<u>Funktionærlov</u>
	<u>Nugældende regler</u>	<u>Foreslåede regler</u>	<u>opsigelsesvarsel</u>
		(Måneder)	Nugældende regler (Måneder)
1 måned	3	1	1
8 måneder	3	1	3
1 år	3	1	3
2 år	3	2	3
3 år	4,5	3	4
4 år	6	4	4
5 år	7,5	5	4
6 år	9	6	5
7 år	10,5	6	5
8 år	12	6	5
9 år	12	6	6

Note: Sidstetrin er markeret med fed skrift.

Som det ses, er det længste opsigelsesvarsel, der kan opnås i henhold til funktionærloven, i dag 6 måneder, hvilket svarer til den længste eftervederlagsperiode med de foreslåede nye eftervederlagsregler, men til gengæld kun til halvdelen af den længste eftervederlagsperiode med de gældende eftervederlagsregler.

Det længste opsigelsesvarsel for funktionærer opnås efter 9 års ansættelse, hvilket svarer nogenlunde til de gældende eftervederlagsregler, hvor længste eftervederlagsperiode opnås efter 8 års medlemskab af Inatsisartut eller Naalakkersuisut.

Det er derudover generelt tydeligt, at optjening af eftervederlagsanciennitet med de gældende regler sker hurtigere end funktionærer optjener ret til forlænget opsigelsesvarsel.

Samlet synes tabellen således ikke at understøtte en antagelse om, at de gældende eftervederlagsvilkår for medlemmer af Inatsisartut og Naalakkersuisut med de nugældende regler er ringere, end der gør sig gældende på det almindelige arbejdsmarked.

Omvendt kan det også konstateres, at funktionærlovens opsigelsesvarsler indenfor de første 3 år generelt er længere, end eftervederlagsperioden med de foreslåede nye regler.

Særligt om tjenestemænd, og hermed orlovsmæssigt ligestillede, der har orlov, og modregning

Tjenestemænd, og langt hovedparten, hvis ikke alle, offentligt overenskomstansatte, har ret til tjenestefrihed til varetagelse af borgerligt ombud (et hverv, der er pålagt af det offentlige, og som man har pligt til at varetage), såsom medlemskab af Inatsisartut, jfr. § 2 i Grønlands Hjemmestyres bekendtgørelse nr. 5 af 15. marts 1994 om Borgerligt Ombud.

Der er ingen tidsmæssige begrænsninger for tjenestefrihedsperioden, og perioden medregnes i såvel lønanciennitet som pensionsalder. Der vil for personer, som har orlov med henblik på at varetage hvervet som medlem af Inatsisartut (eller Naalakkersuisut) normalt være tale om orlov *uden løn* fra tjenestestedet.

Tjenestemanden, eller den via overenskomst hermed i orlovsmæssig sammenhæng sidestillede, har ret til at indtræde i sin tidligere eller en tilsvarende stilling, når orlovsperioden ophører.

For medlemmer af Inatsisartut og Naalakkersuisut, som har orlov for en tjenstemandsstilling eller fra en offentlig ansættelse, medfører dette i praksis, at de umiddelbart efter deres udtræden af hvervet, har mulighed for at indgå i en lønnet tjenstemandsstilling eller offentlig ansættelse, samtidig med at de modtager eftervederlag.

Behovet for eftervederlag kan i sådanne situationer ikke siges at være det samme, som for medlemmer, der efter deres udtræden er henvist til at søge et almindeligt lønarbejde eller genoptage en hvilende erhvervsvirksomhed, hvilket i begge tilfælde vil kunne tage en vis tid.

Det lader sig således ikke nægte, at de nugældende eftervederlagsbestemmelser i et vist omfang kan anses som urimeligt gunstige for tjenestemænd og offentlige ansatte, som har orlov, i fh.t. øvrige grupper. Dette kunne reguleres f.eks. ved en ordning, hvorefter indtægter over et vist beløb i eftervederlagsperioden modregnes i eftervederlaget. En tilsvarende ordning gælder for Folketinget, hvor eftervederlaget nedsættes, såfremt det afgående medlem oppebærer eventuelle lønindtægter. Dog sker der ikke modregning for indtægter op til 133.566 kr. i de første 12 måneder (april 2015-niveau).⁴

Den overvejede ordning ville svare til ordningen i § 16, stk. 4, i Vederlagsloven. Bestemmelsen vedrører pension til tidligere medlemmer af Inatsisartut ("De gamle pensionsregler"). Der er her angivet et loft over det samlede mulige beløb til udbetaling i vederlag, løn eller pension fra offentlig stilling. Såfremt beløbsloftet, når reduceres pensionen fra Inatsisartut krone for krone, indtil den eventuelt helt bortfalder.⁵

⁴ http://www.ft.dk/Folketinget/findMedlem/4Medlemmernes_vilkaar/Vederlag_og_pension.aspx

⁵ Bestemmelsen er alene relevant for medlemmer, som udtrådte endeligt af Inatsisartut før 2004.

En sådan ordning ville have den fordel, at afgående medlemmer uden anden indtægt er sikret et økonomisk grundlag i eftervederlagsperioden, mens medlemmer, som hurtigt begynder at oppebære andre indtægter, ikke vil ligge Landskassen til last.

En ordning som skitseret ville givetvis medføre en mindre besparelse for Landskassen, idet det dog må tilføjes, at der må forventes generelt at blive færre medlemmer af Inatsisartut, som har orlov fra en tjenestemandstilling, i takt med at tjenestemandssystemet udfases til fordel for almindelige overenskomstansættelser.

Udvalget har dog ikke fundet sådan modregningsregel hensigtsmæssig.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Der ses ikke grundlag for at anfægte de af forslagsstiller i beslutningsforslagene anførte formodede økonomiske konsekvenser af forslagene.

Udvalgets afsluttende bemærkninger

Et flertal i udvalget, bestående af repræsentanterne for Siumut, Inuit Ataqatigiit, Partii Naleraq og Atassut, konstaterer, at de nuværende eftervederlagsregler især er til fordel for privatansatte, såsom fiskere og fangere, for hvilke det kan være vanskeligt at genetablere sædvanlige arbejds- og indtægtsforhold efter en periode som medlem af Inatsisartut eller Naalakkersuisut. En forkortelse af eftervederlagsreglerne som foreslået vil derfor medvirke til en styrkelse af den uheldige tendens, som også kendes fra andre lande, hvorefter hvervet som medlem af Inatsisartut hovedsageligt er praktisk tilgængeligt og attraktivt for offentligt ansatte. Dette findes ikke ønskeligt, hvorfor forslaget ikke kan indstilles til vedtagelse.

Et mindretal i udvalget, bestående af repræsentanten for Demokraterne, er enig med flertallet i, at det er vigtigt, at eftervederlagsreglerne udarbejdes på en måde, der sikrer, at hvervet som medlem af Inatsisartut er attraktivt også for andre end offentligt ansatte. Mindretallet finder dog, at en eftervederlagsperiode på op til ikke mere end 6 måneder kombineret med en modregningsadgang ville kunne indrettes på en sådan måde, at dette hensyn også kunne tilgodeses i fornødent omfang.

Udvalgets indstillinger

Et flertal i udvalget, bestående af repræsentanterne for Siumut, Inuit Ataqatigiit, Partii Naleraq og Atassut, **indstiller** forslaget til **forkastelse**.

Et mindretal i udvalget, bestående af repræsentanten for Demokraterne, **indstiller** forslaget til vedtagelse.

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget hermed overgive forslaget til 2. behandling.

(Formand)
